

EGNSARKIVET I HØRNING

FORSAMLINGSHUSE

Jeksen Forsamlingshus

Hårby Forsamlingshus

Mesing Forsamlingshus

Blegind Forsamlingshus

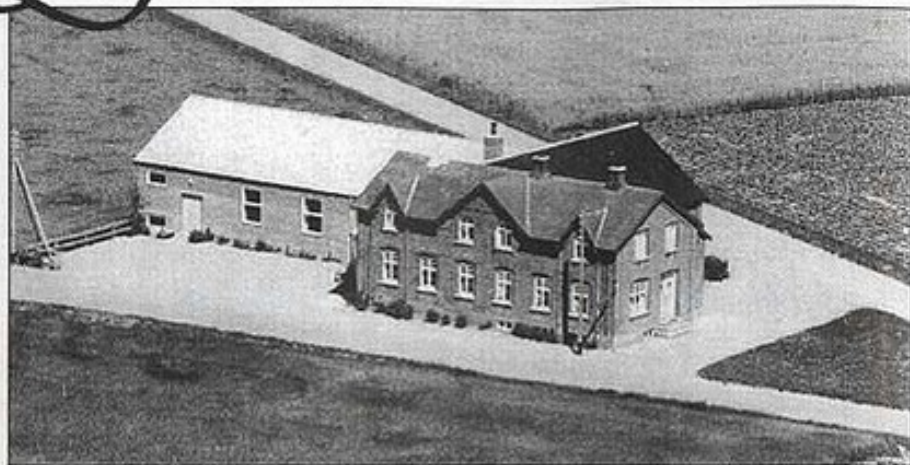

Mesing Forsamlingshus

ÅRSSKRIFT 1999

12. årgang

Lidt af forsamlingshusenes historie

Hårby Forsamlingshus (1954)

Der har til alle tider været et behov for at folk kunne forsamles. Bønderne i landsbyen samledes om deres bystævne, hvor alt om markernes drift og dyrenes græsning blev aftalt. Her afgjorde man også små uoverensstemmelser, fastsatte bøder m.m.

Men vigtigt var det også at kunne samles når der skulle festes. Foruden de mange familiefester havde man de faste fester som var knyttet til bestemte årstider. Nogle af dem holder vi stadig i hævd: Kyndelmissefest (kjørmesfest), fester for sommerens komme – Valborgfest, pinsefest, Sct. Hansfest. Fest når høsten er i hus – høstfest og festen til jul – juletræs festen (i ældre tid julestu-

er).

I den kolde årstid, og ellers når vejret var dårligt forsamledes man i oldermandens storstue, hvis man da ikke ligefrem havde et gildehus, et sådant havde man ofte i de lidt større landsbyer allerede for flere hundrede år siden. Gildehus betyder egentlig forsamlingshus, altså – som nu – et hus hvor der foregik mange andre ting end lige netop fester. Vi kan se af forsamlingshusenes første vedtægter at formålet med husene var at afgive lokaler til møder og foredrag, gymnastik for ungdommen og festlige sammenkomster for unge såvel som gamle i nævnte rækkefølge. Formålsparagraffen er fastholdt i alle senere vedtægter.

Det var en stigende lyst til at samles om disse formål der satte skub i bygningen af forsamlingshusene. Højskolernes opkomst i sidste halvdel af 1800-tallet havde inspireret mange unge til at tage et initiativ. Det nye demokrati gav alle mulighed for at komme med ideer, og lusten manglede ikke.

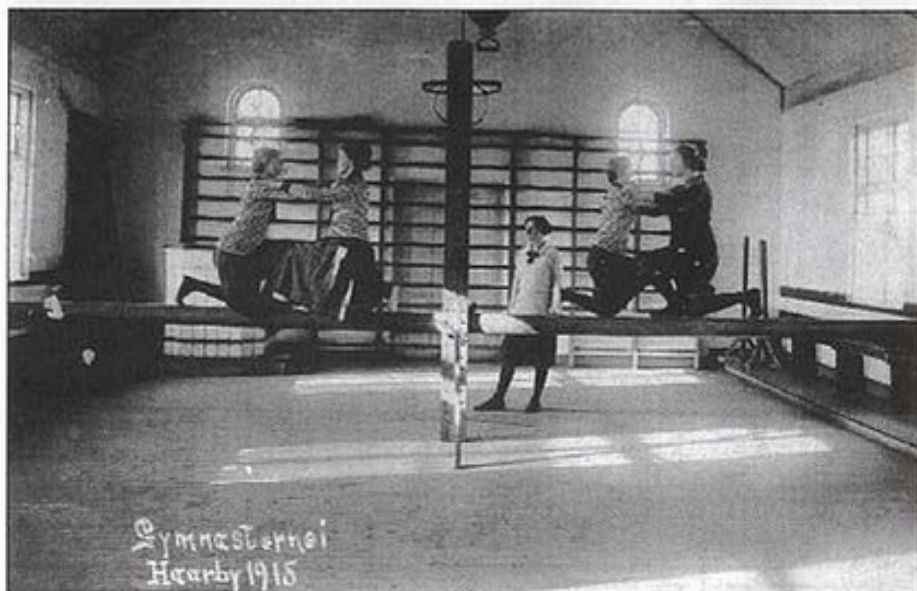
Den sørgelige afslutning på krigen 1864 havde også skabt en trang til at forsamles. Tanker om Sønderjyllands generobring eller i det mindste forsvare det der var tilbage af Danmark skabte skytteforeningerne, som også tager gymnastikken op. Nu starter det store foreningsliv med samtidigt behov for et mødested.

Nedturen i 1864 blev fulgt af en voldsom nedtur for dansk landbrug. Korn-

priserne blev presset i bund af de mængder af korn som oversvømmede Europa fra Amerika og Rusland. Det blev nødvendigt med nytænkning, mere oplysning, bedre undervisning. Højskolerne fører igen an, og folkeskolen får et løft. Man bygger nye og bedre skoler overalt i 1870-erne, og nu var initiativerne ikke til at stoppe.

Landbruget bliver lagt om fra kornavl til husdyrhold, nu kan man selv fodre det billige korn op. De nye tider kræver samarbejde, andelsbevægelsen stormer frem. Der bygges lokalt – mejerier, brugser og forsamlingshuse.

Man havde behov for dette nye samlingssted til foredrag og generalforsamlinger, bestyrelsesmøder og medlemsfester.

Gymnastiklokal
Hårby 1915

Kravet om mere gymnastik i folkeskolen også om vinteren gjorde det nødvendigt at skaffe indendørs muligheder. Her kunne forsamlingshuset bruges, og samtidig få et lille kommunalt tilskud til driften. Husene blev udstyret med bomme og ribber til glæde for landsbyskolens elever.

Landets første forsamlingshus blev bygget i Aagård ved Kolding allerede i 1867. I 1870-erne og 80-erne tog byggeriet rigtig fart. I starten var det forholdsvis simple paptækte huse, men med årene kom der også lidt prestige i byggeriet.

I 1920 var der bygget ialt ca. 1600 for-

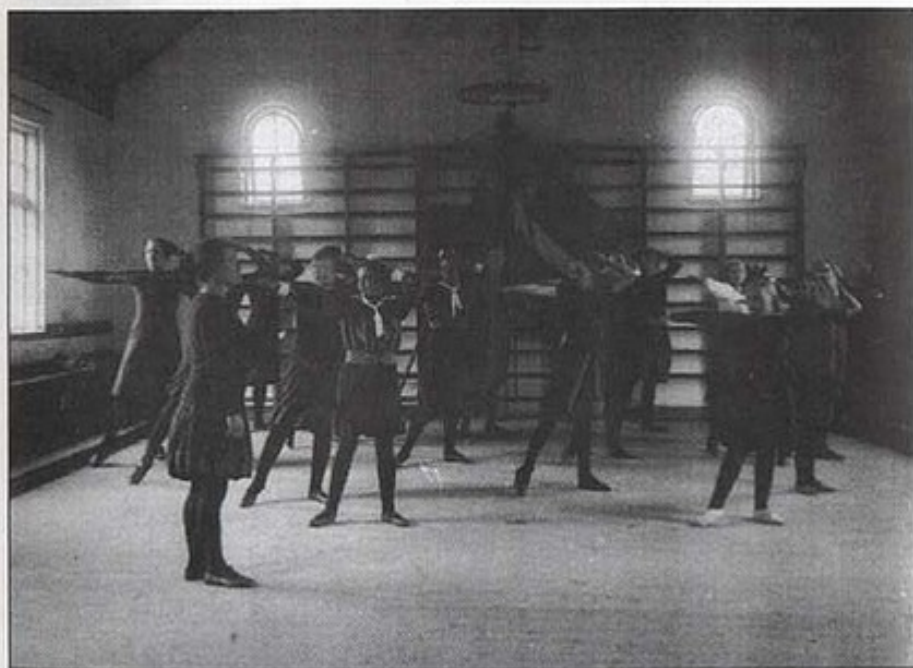
samlingshuse i Danmark, foruden de ca. 40 der var rejst i Sønderjylland for at styrke den nationale kamp.

Forsamlingshusene i Hørning kommune er bygget i perioden 1888-1907.

Siden kommunalreformen 1970 er forsamlingshusene blevet et stærkt aktiv for landsbysamfundenes overlevelse. Der er nu dannet en landsforening af forsamlingshuse for yderligere at styrke sammenholdet og det kulturelle liv i landsbyerne.

I dag er der bevaret ca 1300 af husene.

Peter Friis Kristiansen

Hårby Gymnastikforening 1921

Hårby forsamlingshus

Hårby Forsamlingshus 1907-30

Dette er § 1. – formålsparagraffen – i de love med ialt 15 paragraffer for forsamlingshuset, som vedtages denne dag med 72 underskrifter.

Som man ser er initiativet sat igang meget professionelt med vedtagelse af love og vedtægter, men det er også folk, der ved, hvad de skal gøre. Året før har de lavet vedtægter

til mejeriet, som byggedes 1904. Der har rigtig været gang i andelstanken i de år, selv om den kom til udfoldelse lidt sent her.

Nu indkaldes til ny generalforsamling i »Interessentskabet Haarby Forsamlingshus« den 12. jan. 1907, hvor man skal tage stilling til 1. byggeplads og 2. byggeplan.

Det første punkt udsættes, under punkt 2 vedtager man, at bygge efter foreliggende tegninger, som indeholder forsamlingshus med beboelse.

Ny generalforsamling indkaldes til 26. jan. med dagsorden: 1. byggeplads, 2. forslag om at bygge huset uden beboelse. 3. bestemmelse om hvordan byggearbejdet skal udbydes og 4. eventuelt. Under punkt 1. beslutter man at købe 1400 kvadratalen af Jens Nielsen for

Hvornår tanken om at bygge forsamlingshus i Hårby er opstået kan vi ikke i dag sige med sikkerhed, men den har uden tvivl spøgt længe, før den blev en realitet. Forsamlingshusene rejste sig jo rundt omkring i nabolandsbyerne.

29. dec. 1906 bliver det så alvor. 70 andelshavere fra det nyopførte mejeri indkalder til stiftende generalforsamling for at planlægge byggeriet af et forsamlingshus, der kunne tilgodese det efterhånden mere og mere påtrængende behov:

At afgive lokaler

1. til afholdelse af møder og foredrag
2. til gymnastik for ungdommen
3. til festlige sammenkomster såvel for unge som for gamle.

103,75 kr. Hans gård er netop ved at blive udstykket til mindre ejendomme omkring Ryvejen mod Hemstok. Den del af jorden, som ligger nærmest byen, var for lav og fugtig til, at blive udstykket til husmandsbrug, så den blev opkøbt af Per Th. Nielsen, Hårby Nedergård.

Punkt 2 kunne tyde på, at nogle i bestyrelsen er ved at blive lidt nervøse for udgifterne – skulle man spare boligen? Det vedtages dog, at huset skulle bygges med bolig.

Under punkt 3 bemyndiges bestyrelsen til at tage bestemmelse om, hvordan byggearbejdet skal udbydes.

Den 25. marts 1907 blev tegningerne til forsamlingshuset fremlagt på et bestyrelsesmøde. Alle synes godt om projektet, men man er dog stadig så nervøse for udgifterne, at man beslutter at indkalde til endnu en generalforsamling, for yderligere at drøfte økonomien og eventuelle besparelser. Generalforsamlingen bliver afholdt allerede den 30. marts kl. 7 1/2.

Der findes desværre ikke referat fra generalforsamlingen, ligesom der heller ikke mere eksisterer referat fra flere bestyrelsesmøder i 1907. Huset bliver dog bygget i sommeren 1907, og det bliver ikke noget skrabet byggeri, boligen er med, så der har nok været afholdt en del bestyrelsesmøder.

Løsningen på økonomien har man sikkert fundet allerede på den generalforsamling, som vi ikke har meldinger fra, for vi kan af de allerførste regnskabet

se, at man har tegnet aktier á 5 kr. blandt egnens beboere i løbet af sommeren. 1/4 af det beløb den enkelte tegnede sig for skulle indbetales straks, resten med 1/10 årlig til det hele var betalt.

Ialt blev der af 90 medlemmer tegnet 379 andele til et samlet beløb på 1895 kr. Det er bemærkelsesværdigt, at andelen blev tegnet af 88 mænd og 2 kvinder. De 2 kvinder møder vi igen ved den første generalforsamling i det nye hus.

Udover det beløb, man fik ved salg af andele, blev der 2. august 1907 optaget et lån i »Skanderborg Landbosparekasse« på 6000 kr. Lånet afdrages med 420 kr. årlig indtil 1910, da optager man et 4% lån i »Kreditforeningen af Ejere af mindre Ejendomme på Landet i Jylland«, som senere fik det mere overkommelige navn »Husmandskreditforeningen«.

De 3200 kr. man her lånte bruger man til et en gangs afdrag i Landbosparekassen. Derefter skylder man kun Skanderborg 1970 kr., disse afdrager man med 150 kr. årlig til lånet i dec. 1923 endelig er indløst. Kreditforeningslånet bliver først indløst i 1952.

Tilbage til begyndelsen. Selv om vi mangler referater, må det antages, at det nye forsamlingshus er indviet allerede 14. oktober 1907. Den dato holder man i hvert fald 25 års jubilæum i 1932.

Den første ordinære generalforsamling i det nye hus afholdes 1. dec. 1907. Her bliver byggeregnskabet godkendt.

Næste punkt på dagsordenen er beslutning om forsamlingshusets benyttelse. Der er forslag om, at fastsætte sluttidspunkt for dans i huset; man har åbenbart været vant til at danse natten igennem; men nu bestemmes det, at dansen skal slutte kl. 4 om vinteren og kl. 3 om sommeren. Ungdomsforeningen får samtidig tilladelse til at benytte salen til dans 8 gange om året.

Denne generalforsamling vedtager også, at bestyrelsen skal udvides med 2, fra 5 til 7 medlemmer, disse 2 skulle være kvinder. Her vælger man så de 2 kvinder, som tidligere på året har købt andele i eget navn.

Bestyrelsen består herefter af de ved allerførste generalforsamling valgte: J. Ernsten (fmd), J. Jakobsen, R. Pedersen Th. Erhardt, Ernst M. Pedersen og de to nyvalgte kvinder A. Fog Nielsen og Ellen Th. Nielsen.

Beslutningen, om at vælge to kvinder til bestyrelsen, har måske været lidt halvhjertet, da beslutningen i protokol-

len senere – med blyant – er sat i parantes. De to kvinder nåede heller aldrig at gøre sig gældende i bestyrelsen, allerede i 1908 flytter Ellen Th. Nielsen med sin mand folketingsmand Per Th. Nielsen til København. Ellen Th. Nielsen afløses i bestyrelsen af en mand. Fru Fog Nielsen ses ikke at have deltaget i noget bestyrelsesmøde, hun noteres som fraværende ved de næste to års møder.

Fru Fog Nielsen afløses også ved valgperiodens udløb af en mand. Siden må vi konstatere, at der i hele forsamlingshusets levetid aldrig blev valgt en kvinde til bestyrelsen.

På en ekstraordinær generalforsamling i 1909 bliver det besluttet, at købe 1/2 skp. land af Per Th. Nielsen, for at kunne anlægge en lille have til kommende bestyrerpar. Man vil også opkræve en ekstra part af andelshaverne, for at styrke økonomien, og så vedtager man at søge det forømtalte kreditforeningslån.

Hårby Forsamlingshus 1954-1973

Efterhånden som økonomien falder på plads, bliver det mere den aktive brug af huset, som drøftes på bestyrelsesmøderne. I de første mange år er efterårs-møderne den store kulturelle begivenhed. Mange af datidens landskendte foredragsholdere har været her. Der betales entre til disse møder, heraf kan vi se, at det har været en heldagsforestilling: 1. foredrag 20 øre, 2. foredrag 40 øre og hele dagen 50 øre.

Gymnastikforeningen er fast bruger af huset for 50 øre pr. gang, men må så også selv sørge for lys og rengøring. Denne forening arrangerer også fra begyndelsen dilettantforestillinger, som strækker sig over flere aftener med dans efter sidste forestilling. Dette bliver herefter med ganske få undtagelser en fast årlig begivenhed.

I 1911 får gymnastikforeningen tilladelse til at opsætte ribber og bom i salen.

Mange andre foreninger er brugere af huset. Foreningsforeningen skal betale 6 kr. pr. aften. Det lyder af meget efter tidens priser, men her har nok været en vis entreindtægt. Danseskolen betaler 25 kr. for en sæson, også danseskolen bliver fast årlig bruger af huset. Afholdsforeningen må benytte kaffestuen med lys og varme for 2 kr. pr. gang. Man får indtryk af at huset bliver brugt.

I 1910 ansætter man det første værtpar Sine og Th. Tomsen. Nu er der etableret fuldt ordnede forhold i huset, og bestyrelsen kan slippe nogle af deres pligter i

forbindelse med brugen. Værten skal stå for salg og servering af kaffe og øl, som de første år koster 12 øre.

Selv om huset bliver flittigt brugt, bliver det nødvendigt ganske langsomt at hæve priserne for leje og servering.

Man må også stadig mange år frem opkræve et ekstra årligt beløb af andelshaverne; men da det selvfølgelig er en generalforsamlingsbeslutning giver det ikke store problemer.

I 1913 ønsker sognerådet at leje forsamlingshussalen til skolebørnernes gymnastikundervisning.

Huset får herved en ekstra indtægt på 50 øre pr. time plus 1,50 kr. pr. måned for rengøring. Nu får skolebørnene mulighed for en rigtig gymnastikundervisning også om vinteren. Mange af børnene har sikkert også gået til frivillig gymnastik i den meget aktive gymnastikforening.

I 1918 er lejen for salen steget til 8 kr. pr. foredragsaften, 15 kr. pr. bal, 4 kr. for lille sal og 50 kr. årlig for skolebørnernes gymnastik.

Det må have været lidt vanskeligt med belysningen i de lange vinteraftener. Pasningen af alle petroleumslamperne har været besværlig, men den 8. maj 1921 lysner det. Bestyrelsen beslutter at der skal installeres elektrisk lys, 11 lamper skal monteres, værten betaler af egen lomme de 4, og lejen får yderligere en lille tak opad.

En ny aktivitet – gåse- og andespil – kommer i 1922 ind i huset, og den aktivitet viste sig at være vedholdende. I 1924 begynder en anden af de herefter

så faste traditionsrige arrangementer – vinterfesten: »Det vedtages at holde Kyndelmissegilde den 28. januar for beboere med konfirmeret Ungdom og med Underholdning af Højskolelærer Skjoldgaard«.

Man kan se, at det har været vigtigt for bestyrelsen, at give alle festlige sammenkomster et kulturelt indslag i form af oplæsning og underholdning. Hertil har man benyttet højskolefolk, præster og lærere, lokale eller fra den nærmeste omegn, men også undertiden kendte folk langsvejs fra.

Snart får man også bedre forhold for de optrædende, idet forsamlingshuset og ungdomsforeningen bliver enige om at dele udgifterne til en scene i 1926.

Nu har man efterhånden fået god økonomi i huset, men da pladsforholdene ved de mange arrangementer er temmelig trange, bliver det besluttet at udvide huset med 8 gange 10 alen. Det er selve hovedhuset, der skal forlænges. Der budgetteres med en byggeudgift på 5000 kr. Tilbudet åbnes 5. marts 1930, det lyder på 7350 kr.. Tilbygningen indvies ved høstfesten 8. okt. 1930, den endelige pris blev 8675 kr.. Året efter optages et lån i Venge Sparekasse på 8000 kr.

Den nye tilbygning forhindrer dog ikke, at der stadig er trængsel i forsamlingshuset, mange foreninger står som brugere. Bestyrelsen må fordele brugen af huset og betalingen herfor mellem egne arrangementer og gymnastikforeningens.

En ungdomsforening skal der også

skaffes plads til, den bliver dog senere slået sammen med gymnastikforeningen. Foreningsforeningen har sine faste mødeaftener. Derudover skal der skaffes plads til diverse andre foreningers generalforsamlinger, møder og fester: Mejeri og brugs, landbo- og husmandsforeninger, sparekasse, vandværk, andelsfryseri o.m.a.

Dertil kommer de mange private fester. Skytteforeningen har fugleskydning på en bane ved Jeksenvejen med efterfølgende fest i forsamlingshuset.

Jo der er brug for huset og en bestyrelse til at lede og fordele, samt flittig og myndig vært. De mange fester giver dog også en gang imellem nogen uro, enkelte karle fra gårdene gik ikke gerne glip af et godt slagsmål.

Det besluttes på et bestyrelsesmøde 4. juni 1931, at man vil forsøge at forebygge uroligheder ved sammenkomster i forsamlingshuset, samtidig indskræpes det nu at festerne skal slutte kl. 2.

Og travlheden fortsætter. I efteråret 1932 skal der ud over det faste arrangement høstfest 2 aftener, efterårsmøde og 25-års jubilæum inden for en god måned. Man ansætter en mand til at bestyre cykelstalden og have opsyn med

Haarby Ungdomsforening

afholder **Julebal** med fælles Chokoladebord Fredag den 30. Dec. Kl. 20. 1938

Nye Medlemskort bestilles ved Bestyrelsen. Telf. 16 Haarby benyttes. Billetpris: 1,25 Kr.

Bestyrelsen.

indgangen.

Jubilæet holdes 14. okt., sikkert under festlige former, men protokollen er næsten tavs her. Det er jo også krisetider først i 30-erne. Et par sange er gemt fra festen bl.a. »Sparevisen« – her første vers:

Jeg taler til Eder – I Koner og Piger – i Fare er stedt vores Fædreland.

Om kronen den falder om Kronen den stiger, vi sparer og sparer så meget vi kan, af husholdningspengene 4 pct. vil dække vort Underskud – næsten omtrent!

Ja spare og spare, så Landet i Fare fra Luxussens Snare sin Næse får vendt.

Men tiderne bedres, i 1935 søger forsamlingshuset konditoribevilling og anskaffer ny kakkelovn (Hess-685 kr.).

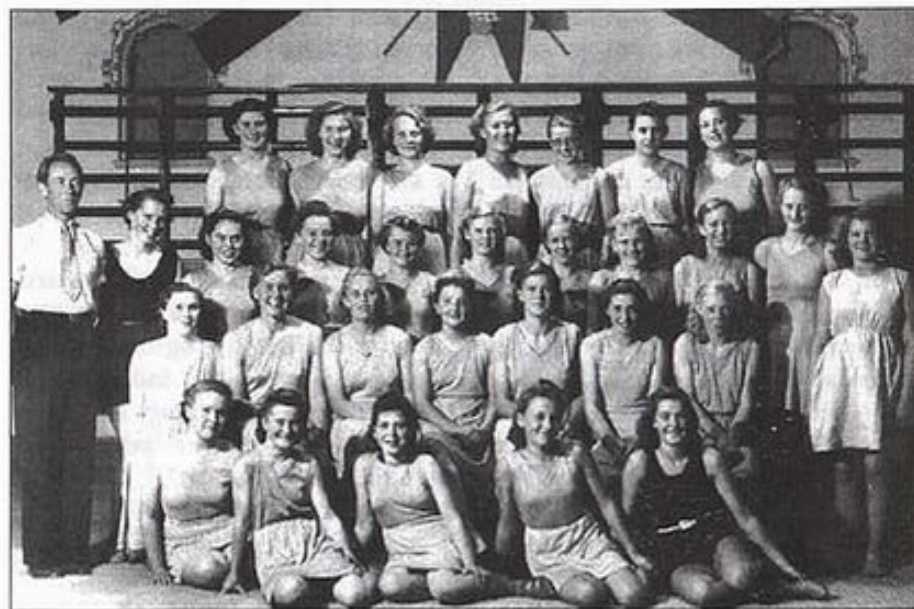
Markante foredragsholdere inviteres – Arne Sørensen, Kaj Munk – man fornemmer den begyndende krise i Europa. Der holdes foredrag om vores gamle grænseland, og skuespilleren Hjalme Fredericia kommer og oplæser skuespillet »Fred på Jorden«.

Der står ikke meget om besættelsestidens betydning for forsamlingshusets drift, men lidt kan læses mellem linierne. En foredragsholder fra Varde møder ikke op 13. april 1940 på grund af de forvirrede tilstande efter den tyske invasion. Der er færre deltagere til de faste fester og fester slås sammen.

Også de hårde vintre i begyndelsen af 40-erne mærkes – vinterfester må aflyses på grund af vejret. Der må spares på lys og brændsel, og der bliver opsat mørklægningsgardiner. Man gennemfører dog de traditionsbundne arrange-

Lokale folkedansere, Hårby Forsamlingshus ca.1945

Kvindelige gymnaster med Ejnar Jakobsen i spidsen ca. 1942

menter som foredrag og efterårsmøder, Kjormesfest og hostfest, gymnastikafte-ner og danseskole. I sommeren 1943 bliver salen lejet fire gange af »Dana Bio«, disse biografforestillinger fortsætter de følgende år.

Kassebogen fortæller, hvem der har holdt sølv- og guldbryllup, og hvem der i øvrigt har holdt private fester, men stadig er det ungdomsforeningen, gymnastik- og idrætsforeningen, som er de store brugere af salen.

I 1944 anskaffer man et klaver til huset. Bestyrelsen begynder at lufte planer om en ny stor udvidelse af forsamlingshuset efter krigen. Der begyndes på en frivillig indsamling til en byggefond, som

allerede efter et par måneder har givet 5000 kr.

i øvrigt ser det, i følge referater fra bestyrelsesmøderne, ud til at de sædvanlige arrangementer er fortsat stort set uændret under krigen. Og dog. Den ordinære generalforsamling 23. febr. 1944 er henlagt til skolen, da tyskerne havde lejet salen. Det betalt de senere 300 kr for.

Hårby Idrætsforenings protokol beretter at foreningen må rykke ud af huset, da tyskerne den 21. feb. 1944 rykker ind.

Endnu den 17. marts må en folkedanseropvisning aflyses på grund af tyskerne tilstedeværelse.

I ca. 2 måneder er det kun stuen der udlejes, men allerede den 15. april bliver salen igen – ifølge kassebogen – lejet ud til foredrag, diverse generalforsamlinger og bestyrelsesmøder.

I sommerens løb breder optimismen sig påny. 25. juni 1944 holdes stor sommerfest med leg, sport og ringridning: Kl. 13 starter vi fra forsamlingshuset med fanen i spidsen og musik af Otto Pedersen efterfulgt af 48 ryttere og øvrige deltagere.

Dagen efter opstår et voldsomt tordenvejr over egnen. Nøddestore hagl og isklumper forretter store skader på markernes afgrøder, tage gennemhules, heste løber løbsk, vogne vælter og folk kommer til skade. Ældre mennesker kan fortælle herom og forsamlingshusets regnskabsbog viser at husets kaffestue den følgende måned er lejet ud 6 gange til haglskademøder.

8. maj 1945 – samme dag som krigen i Europa endelig slutter, bestemmer man på et bestyrelsesmøde, at freden skal markeres med et nationalt møde 13. maj og 5. juni med et grundlovsmøde med Dr. Starke og Holger Madsen Vestbirk som talere.

En af sommerens store begivenheder er endnu til begyndelsen af 50-erne ringridningen sammen med børnedyrskue, skydning og diverse lege. Man har en lokal sangforening, som bl.a. underholder ved høstgildet i 1950. I 50erne opfører man friluftteaterstykker i Thorvald Kristiansens have.

I september 1948 køber man de fem nordiske flag, som siden blev fast deko-

ration på den nye scenes bagvæg. Den nordiske tanke var stærkt fremme i årene deromkring.

Det der ellers optager bestyrelsen i begyndelsen af 50-erne, er tanken om at udvide forsamlingshuset med en ny moderne sal. Siden krigen er der samlet penge i en byggefond.

På et bestyrelsesmøde den 7. marts 1953 beslutter man at slå et ekstra slag for en modernisering og udvidelse af forsamlingshuset. Der indkaldes til ordinær generalforsamling 19. marts med to ekstraordinære punkter på dagsordenen:

5. Forslag til om- og tilbygning af huset.
6. Forslag til lovændring.

Punkt 5 får et ekstra ord med på vejen: »Foranlediget af de ofte fremsatte ønsker om bedre plads-garderobe og toiletforhold i forsamlingshuset, fremsættes forslag til sagens løsning. Arkitekt Orla Nielsen kommer til stede for at redegøre for projektet.

Er tiden mon ikke inde nu???

De mange der velvilligt støttede byggefonden allerede i 1944, venter på at se resultatet af denne.

Vis med din nærværelse og støtte af sagen at du vil værne om vort »Samlingshus«, så det stadig kan løse de mange opgaver, vi forlanger af det og sådan, at det bliver et hus, hvor vi gerne vil mødes og med glæde sender vore børn og unge«.

Et stort flertal – 54 mod 9 – går ind for byggeforslaget, som vil koste 60.000 kr.

Det ekstraordinære punkt 6 var en lovændring garantistillelse af andelshaverne. Man vedtager nu, at garantistillelse skal ske i forhold til grundværdi, således at andelshaverne opdeles i fem grupper med en garantisum på fra 10 til 50 kr. årlig. Forslaget vedtages med 59 stemmer mod 3. Niels Henning Nielsen tilbyder ved samme generalforsamling at skænke det nødvendige jordareal til nybygningen.

Man kan dog ikke komme i gang med byggeriet straks da boligministeriets statslånsmidler for 1953 er opbrugt.

26. marts 1954 foreligger der tilsagn om statslån, nu kan man gå i gang, men som altid er prisen nu en anden. En ekstraordinær generalforsamling godkender dog den ny pris 79.800 kr., heraf statslån på 39.900 kr.

Skovejerne i Hemstok Martin Andersen, Arne Båstrup og R. Pedersen skænker træet til tagkonstruktioner m.m..

I september er sal og scene rejst, men der går herefter det meste af et år, inden det omfattende byggeri står færdigt. I mellemtiden forlader værten gennem 22 år Jens Mikkelsen stillingen og afløses af Marie og Henry Sørensen.

Den 9. september 1955 kan man så holde den store indvielses- og høstfest med fællesspisning, underholdning og dans. Ved festen får deltagerne lejlighed til at tegne sig på en gaveliste på stole a. 19 kr. til den ny forsamlingsal.

Nu har man fået en rigtig scene, det giver nye muligheder, bl.a. får man i de kommende år besøg af Andelsteateret.

I februar 1956 foreligger det endelige byggeregnskab. 96.963 kr. en væsentlig stigning i forhold til overslag i 1953. Dog alle er glade, Hårby har fået et af landets mest moderne forsamlingshuse. I slutningen af 50-erne dukker spørgsmålet om spiritusbevilling op. Bestyrelsen accepterer at foreninger og private kan søge enkeltbevillinger.

Op igennem 60-erne fortsætter de forskellige festlige arrangementer, men den almindelige gymnastik og boldspil er flyttet til den ny Venge-Hårby-Søbal-le Fællesskole. En del andre arrangementer, som foredrag og aftenhøjskoler, foregår nu også på den ny skole.

Festerne overtages efterhånden for størsteparten af Hårby Ungdoms- og idrætsforening og Hårby boldklub. De to foreninger skiftedes til at arrangere lørdagsballer, hvor det undertiden kunne gå lidt voldsomt til – men det skete jo også i 30-erne.

En helt ny dille opstod i midten af 60-erne. Nogle unge fra boldklubben med den initiativrige Jens Christensen i spidsen begyndte at lave »pigtråds koncerter«. Det blev i flere år et tilløbsstykke.

»Hårby Pigtrådscenter« blev kendt viden om, unge strømmede til fra Aarhus, Silkeborg og Skanderborg, når de kendte navne var på plakaten. Det var navne som Hitmakers, Red Squares, The Rocking Ghosts, Peter Belli og les Rivals, og når selveste Keld og Donkeys eller Sir Henry and his Butlers optrådte, kunne man sagtens samle 500-600 unge.

Det tidligere Hårby Forsamlingshus

Disse koncerter ebbede imidlertid ud omkring 1970. Derefter gik klubben over til at skaffe sig midler ved at arrangere bankospil.

Disse lidt støjende fester har nok været en medvirkende årsag til, at forsamlingshuset i sine 10 sidste leveår ofte skiftede værtsfolk. Det hele endte med at boldklubben overtog værtsskabet. Kontrakten med forsamlingshusets bestyrelse blev underskrevet 14. september 1973.

En måned efter brændte »Hårby Forsamlingshus«. Søndag aften den 14. oktober var der stort bankospil i huset. Kort efter midnat opstod branden, en

familie som lige var flyttet ind i husets lejlighed fik heldigvis reddet sig ud inden ilden nåede lejligheden, men huset stod ikke til at redde, det blev totalskadet.

Det var en katastrofe for egnen at miste sit forsamlingshus, men katastrofen blev i sidste ende vendt til noget godt.

Forsamlingshuset blev aldrig genopført. Efter lange forhandlinger og kæmpe indsats af egnens beboere, lykkedes det at få opført »Borgernes Hus«, hvor forsikringssummen fra det nedbrændte forsamlingshus blev brugt til at indrette en smuk og moderne forsamlingsal i forbindelse med hallen.

Men det er en helt anden historie.

Forsamlingshusets Formænd:

Gdr. J. Ernstsen
12. 1. 1907

Tømrer J. Chr. Jørgensen
26. 1. 1909

Uddeler F.N. Hermansen
10. 1. 1911

Sognefoged Jens Nielsen
15. 6. 1911

Gdr. N. Henning Nielsen
22. 3. 1923

Gdr. Alfred Baastrup
20. 2. 1934

Gdr. Schack Pedersen
4. 2. 1938

Gdr. Arne Baastrup
15. 5. 1940

Gdr. Aksel Andersen
1. 2. 1941

Gdr. N. Henning Nielsen
5. 2. 1942

Gdr. David Thorpe
20. 2. 1959

Vognmand Svend Nielsen
20. 2. 1961

Gdr. Anders Baastrup
6. 3. 1972

Gdr. Rasmus Jensen
30. 1. 1974

Forsamlingshusets værter:

Sine og Th. Thomsen
18. 6. 1910

Mejerist Magnus Madsen
1. 10. 1930

Jens Mikkelsen
1. 5. 1933

Marie og Henry Sørensen
1. 5. 1955

Anna og Hans Rahr
1. 12. 1961

Irma og Verner Jensen
1. 11. 1964

Helga og Schvarts Møller
1. 11. 1967

Ingrid og Orla Severinsen
1. 11. 1970

Hårby Boldklub
1. 09. 1973

Peter Friis Kristiansen

Blegind Forsamlingshus

Blegind
Forsamlingshus
Blegindvej 73
(1983).

I 1890 oprettedes Aldrup Mejeri, som havde leverandører fra Tiset, Ravnholt, Ingerslev og Blegind. En foderstofforening blev dannet i Blegind i 1897, og samme år dannede andels-tanken grundlag for, at Blegind Forsamlingshus blev opført.

Parcellen matr. 4h blev udstykket fra Ole Jørgensen Kaae og købesummen 266 kr. 50 øre er oplyst på meddelelse fra Ting- og Matrikelkontoret November 1897. Fem gårdejere: Marius Basse (Nuværende Blegindvej 48), Rasmus Jensen (Nuv. Langballevej 2), Søren Nielsen (Nuv. Solbjergsøvej 4), Peter Pedersen (Nuv. Blegindvej 63), Jens Petersen (?) optog et lån på kr. 3000 i deres egne navne i Skanderborg Landbosparekasse. Lånet blev herefter opdelt i større og mindre »andele«, som d. 31. januar 1898 blev overført til

68 gård- og husejere i sognet og tinglyst på matriklerne. På denne måde blev grundkøb og husbyggeri en realitet, og fra en sang dateret 18. november 1887 citeres følgende:

Vers 7: Ja sikken saa en Enighed, der var
Her ved det aller første Møde
De viser nok saa køndt hvordan vi ta'er
Paa Sagerne og kan dem føre.
Og saadan vil det gaa hver gang vi skal
Her holde Møde i vor høje Sal
Hvad siger du – Jeg syndes nu
Vort Levnet det skal hel forandres.

Vers 12: Hurra for Blegind vor kære Stad
Den er nu gruelig forfremmet.
Den vide Verden vil blive glad –
Men nabosogne de bliver stemmet.
Og sukke naar de se at i vor By.
Er rejst en Bygning med saa stort et Ry.

Gid vi nu maa – Aldrig rigtig faa
Vor Glæde og vor Sag spoleret.

Det nøjagtige tidspunkt for husets opførelse kendes ikke, men d. 23. marts 1898 bliver skødet underskrevet på By- og Herredsfuldægtigkontoret i Skanderborg.

Uddrag af teksten i skødet:... Undertegnede Ole Jørgensen Kaae sælger herved til Aktieselskabet »Blegind Forsamlingshus« den mig tilhørende parcel Matr. no. 4 h.....

Med Ejendommen, som er bebygget af Kjøbereren, følger dens Anpart (af) Kirkestien.

Desværre findes der ikke protokoller med oplysninger om de første 13 år i forsamlingshusets historie. Først fra 1911 kan vi følge bestyrelsesarbejdet helt nøjagtig. Forsamlingshuset har selsvagt været benyttet til sammenkomster som bal, foredrag, begravelseskaffe og møder. Allerede i 1911 var det nødvendigt at udvide det oprindelige hus mod nord med: Større Køkken og »Kaffestue«. Huslejen var på det tidspunkt 10 kr. for hele huset, 8 kr. for at afholde bal, dog kun 5 kr. for børnebal og 6 kr. for Køkken og den nye Stue til selskabsbrug.

Ifølge protokollen vedtages d. 28. juni 1911: at bortakordere Renholdelsen af Forsamlingshuset til Jens P. Jensens Kone for 1 Aar fra 1ste Juli d.a. for 75 kr.

Rengøringskone skulle selv tillægge sæbe, klude og børster samt sørge for

opfyringen.

Af protokollen fremgår ikke hvilke og hvor mange lejemaal, der har været i huset gennem årene. Ved gennemlæsning af referaterne fra generalforsamlingerne fremkommer kun oplysninger om, at det reviderede regnskab er fremlagt og godkendt, og hvem der er valgt til bestyrelsesmedlemmer. Af og til er der notater om reparationer af tag, vinduer, gulve og lignende. Der er også indkøbt gardiner, borde, bænke, kedler, brændsel og lamper, men det er jo kun den praktiske del af forsamlingshusets »verden«. Hvad der er foregået, når mennesker har været samlet i forskellige anledninger, har vi desværre ikke så mange oplysninger om.

Inden der blev opført et forsamlingshus, havde byens ungdom haft mulighed for at samles i et lagerlokale hos købmand Karen Rasmussen – »Høker-Karen« (Nuv. Blegindvej 75)- og her danse til Ole Kaae's violin, eller man kunne tage til kroen i Tingskoven, hvor der var dans i Pavilionen, men nu var det nemmere at samles til årets baller: Høstfest, Mikkelsdans, julegilde, kjørmes og fastelavnsbal. Balgæster var der nok af, for der var mange karle og piger rundt om på sognets gårde.

I 1915 foretog man indsamling af frivillige bidrag til installation af elektricitet i forsamlingshuset og i 1924 blev der udgravet en brønd, som skulle være fælles med naboen. Også i 1924 vedtog

man med 16 stemmer imod 5 at foretage saa stor en Udvidelse, at Salen bliver stor nok til Gymnastik og Diletant.

Bybrønden i Blegind var i 1934 blevet erstattet af Blegind Vandværk, og samme år får forsamlingshuset lagt vand ind – dog kun med 1 hane. Blegind-Hørning sogneråd meddeler, at forsamlingshuset skal være afstemningssted ved eventuelle valg.

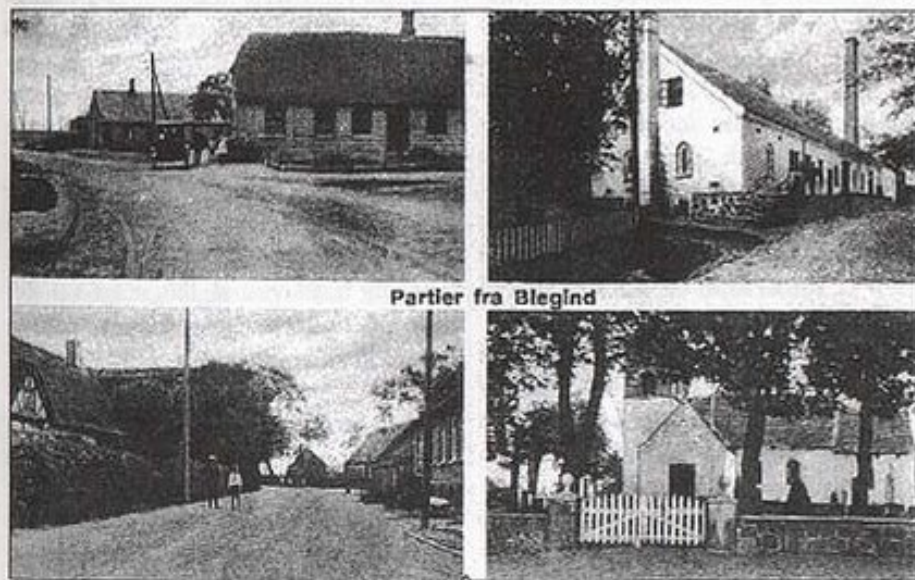
Midt i 30'erne dannedes Blegind Foredragsforening med lærer J. Kleis som foregangsmand, og dette kom til at præge aktiviteterne i forsamlingshuset med mange foredragsaftener. Foredragsholderne blev oftest hentet i hestevogn på stationen i Hørning og kørt til toget igen samme nat.

Gennem flere år har der været problemer med kloaksystemet ved forsamlings-

lingshuset, så i 1938 optages lån, så der kan udgraves kælder og indrettes vand-skyllende toiletter.

Krigsårene 1940-45 har ikke sat sit præg på forsamlingshusprotokollen. Der er ingen notater om, at der var indlogeret tyske soldater i de første krigsår, og at der boede tyske flygtninge senere, selv om det i begge tilfælde var særdeles synligt i landsbyens dagligdag. Bestyrelsen noterer møder og generalforsamlinger som hidtil og omtaler kalkning af køkken og reparation af gulve. At huset også var udleveringssted for rationeringsmærker, fremgår heller ikke af referaterne.

I 1943 var det ikke problemfrit at holde fest. Således må bestyrelsesformand murer A. Laursen i et brev, med sogne-

Partier fra Blegind

rådets anbefaling, ansøge politimesteren om tilladelse til at udleje forsamlingshuset til smedemester J. P. Nielsen og hustrus sølvbryllup.

Efter krigen fortsætter sognets indbyggere deres aktiviteter i huset.

Foredragsforeningen er blevet til Blegind Ungdoms- og foredragsforening og dette bevirker, at der udover gymnastikken dukker nye sportsgrene op i huset. Således vedtager bestyrelsen at udleje til Badminton Klubben for 3 kr. pr. aften.

Der bliver flere og flere lejemaal i huset, og bestyrelsen vedtager i 1952 at ikke-aktionærer skal betale 50% mere i leje end aktionærer.

Pr. 1. april 1954 bliver Blegind Skole (opret. 1801) nedlagt, og eleverne overflyttes til Blegind-Hørning Fællesskole (nu Bakkeskolen, Hørning). Sognerådet opsiger derfor sit lejemål af forsamlingshuset som gymnastiksal for skolen (prisen var 160 kr. årligt). Op gennem 50'erne er forsamlingshuset ramme om adskillige aktiviteter og private fester. Ungdomsforeningen har klubaftener, der er foredrag, diletant, film, syning, danseskole og mange andre ting. I Køkkenet herskede kogekonen med suppekogning i gruekedlen og kaffebrøgning i en mindre transportspand med aftapningshane, men til at afhjælpe det store arbejde med at tænde op og holde liv i brændekomfuret, blev der i 1961 installeret et gaskomfur.

I midten af 60'erne er behovet for bedre faciliteter steget så meget, at man bygger opvaskerum og fyrrum, da de gamle kakkelovne er erstattet med centralvarme.

Ifølge forsamlingshusets vedtægter fra 1947 har det ikke været lovligt at nyde spirituøse drikke i huset, undtagen ved et årlige Kyndelmissegilde samt private selskaber. Efter hvad rygterne fortæller, har dette nu ikke været nogen hindring for at drikke øl og brændevin, når der var bal. Man kunne måske »smugle« noget op på loftet og på den måde få sin tørst slukket. På en ekstraordinær generalforsamling i 1967 vedtog man en vedtægtsændring om spiritus i forsamlingshuset, og stillingen som bevilningstager blev opløst ledig.

I slutningen af 60'erne kom der en nymodens ting til byen. Forsamlingshuset blev udlejet til diskotek »Young House«. Der kom mange unge mennesker, og det medførte stor slitage på hus, inventar og omgivelser. Der var nogen utilfredshed med dette arrangement, og bestyrelsen stoppede lejemålet igen.

I 1969 stiftedes Blegind Borgerforening på Egon Bødkers initiativ, og dette gav nye aktiviteter i forsamlingshuset. Siden starten har borgerforeningen haft en bred vifte af tilbud til alle aldersgrupper i sognet.

I 1972 får forsamlingshuset pludselig udvidet sin beholdning af service. Blegind Brugs (oprettet 1906) skal ned-

lægges, og byens »lånestel«, som Brugs- en investerede i i sin tid og gennem tiden har lånt ud til kundernes private fester, overdrages til forsamlingshuset, mod at Brugsen må bruge salen gratis til sin sidste generalforsamling d. 22. maj 1972.

Forsamlingshusets bestyrelsesmedlem- mer har gennem tiden lagt et stort og solidt arbejde i bestræbelsen på at bevare huset som et tiltalende sted at gæste. Det er meget efterspurgt, og flere og flere reparationer trænger sig på. Det er naturligvis forbundet med store udgifter at renovere den efterhånden ældre bygning, så der søges i 1975 om kommunal tilskud til driften. Kommu- nen må på dette tidspunkt tage hele sin forsamlingspolitik op til debat, da der er givet kommunalt tilskud til Borger- nes Hus i Veng på 1,3 mill. kr.

Sammen med frivillige hjælpere starter forsamlingshusets bestyrelse et penge- givende projekt: ugentlige bankospil. Rutebilejer Jens Hansen, Blegind bestil- les til at hente bankospillere i omeg- nens byer, og salen er stuvende fyldt hver mandag.

Nu begynder diskussionen om istand- sættelse af kælderetagen. Det er meget dyrt, og selv om bankospillene giver overskud, er der ikke midler til det. Derfor søges om kommunetilskud på 15.000 kr. og med stor hjælp fra byens håndværkere og mange frivillige ind- rettes i 1976 nye toiletter i en 28 m² til- bygning.

Det fremgår ikke af protokollen, om der har været samarbejde med andre af omegnens forsamlingshuse, men i 1977 var bestyrelsesmedlem Aksel Balling og hans kone Esther til møde i den østjyske afdeling af kulturministeriets forsamlingshusudvalg, som havde Niels Højlund som formand.

I perioden 1978-82 foretages adskillige forandringer i huset. Oliefyret skiftes til et større, køkkenet renoveres med ny lofts- og gulvbeklædning og nye døre, den store sal sættes i stand med træbe- klædning og taget skiftes ud. Sidst- nævnte kostede 54.000 og de 30.000 bevilligede kommunen.

Midt i 80'erne var interessen for ban- kospillene dalet, så bestyrelsen beslutter at stoppe dem. Et andet forsøg på at skrabe penge sammen var, sammen med Blegind Ungdomsforening, at arrangere loppemarkeder i forsam- lingshuset. De første havde stor succes, men så ebbede det ud i mængden af effekter og dermed også lysten til at arrangere loppemarked.

Der er rigtig mange udlejninger året igennem, og ca 85% er udenbys lejere. Antallet af private fester udgør langt den største del af lejemålene, men der- udover er der i vinterhalvåret studie- kreds, folkedans, yoga og møder. For- samlingshuset er også en konkurrent til kro og selskabslokale, når det drejer sig om at holde fest. For at kunne klare efterspørgslen er det nødvendigt at have pæne lokaler, pænt service og

inventar og gode hjælpemidler. Mange udlejninger giver naturligvis også man- ge kroner i kassen, så bestyrelsen kan løbende holde husets gode standard ajour. Der er nu en industriopvaskema- skine i køkkenet, der er nye parketgulve i både den store og den lille sal, der er indkøbt bedre stole og efterspørgslen er større end nogen sinde.

Forsamlingshuset har d. 15. november 1997 fejret sin 100-års fødselsdag med en vellykket fest, og fremtiden ser lys ud for landsbyens samlingssted på Ble- gindvej 73.

Bodil Sørensen/99

Kilder:

Skøde
Forhandlingsprotokoller
for I/S Blegind Forsamlingshus
Lokale beboere 1999.

Bestyrelsesformænd siden 1913

1913 Hans Pedersen
1914 Viggo Leth
1919 Charles Rasmussen
1922 Johannes Nedergaard Jensen
1924 Jens Rasmus Jensen
1929 Kristian Rasmussen
1931 Christian Lorentzen
1934 Gunnar Pedersen
1939 Anders Laursen
1951 Leo Kousgaard Thomsen
1955 Martin Jeppesen
1956 Ejnar Rasmussen
1962 Jens Peter Nielsen
1964 Peter Laursen
1968 Gunnar Jacobsen

1972 Hans Pedersen
1973 Gustav Lauridsen
1976 Knud Erik Sørensen
1977 Leif Malmros
1980 Jørn Andersen
1987 Leif Malmros
1994 Hans Jørgen Sørensen
1995 Gunnar Mikkelsen

Blegindvej omkring 1970

Mesing Forsamlingshus

*Forsamlingshus du samlingssted
i glæde og sorg og vedtagelse af store
beslutninger til sognets vel og tarv.
Omend du var lille og billigt bygget,
var du dog sognets højborg.
Et hus hvor alle fra børn til ældre,
har minder fra så store der aldrig glem-*

*mes.
Må du vedblive at samle om liv og
kultur, og overleve livets fornyelse,
du har dog huset en by og dens folk,
der har haft stor betydning for lands-
byen og sognets udvikling i 100 år.*

SKYLDKREDS ATTEST

Mjesing Forsamlings og Gymnastikhus, - afbenyttes enkelte gange til dans for ungdommen, - hvor så en af byens mænd er ved, - og serverer med øl og - kaffe, - uden afgift for ungdommen. - Det er forbudt at servere spirituøse drikke. - Lokalerne (huset) afbenyttes indendørs til gymnastik for skytterne, - der er overladt huset fuldstændig frit, - eventuelt skolebørnene i - Mjesing sogn.

Foredrags- og afholdsforeningen, lader afholde foredrag i salen, dog mest om vinteren. Beboelseslejligheden er udlejet til en årlig leje af 30 kroner, - som går med til rengøring af salen og tilsyn med lamper og gymnastikredskaber.

Værdien af den del af huset, - som benyttes til beboelse, - kan ansættes til 750 kroner.

Vurderingsformanden i Skanderborg Skyldkreds.

Alken den 18. april 1904. Gdr. J. Leth Espensen.

Imellem undertegnede gårdejer, Thomas Rasmussen Leth, af Mjesing, som sælger, - og Mjesing - Forsamlingshus - Interessentskab, ved dets medundertegnede bestyrelse, som køber, - er dags dato oprettet sådan.

KJØBEKONTRAKT

Jeg, Thomas Rasmussen Leth, erkender herved at have solgt til Mjesing Forsamlingshus - Interessentskab, den mig tilhørende fra min gårds jorder matr. nr. 8'a i Mjesing ifølge (Indenrigsministeriets skrivelse) af 8. juli 1887 udstykkede parcel matr. nr. 8'a af Mjesing af hartkorn 1/2 album - gammelskat 5 øre - med derpå stående bygninger med tilhørende og anpart i tiende. - Det bemærkes at plovhavrepenge og bankskyld påhviler og at der på den samlede gård hviler vejservitut og aftægt. Det solgte er overtaget af køberen, - der svarer alle heraf glænde - skatter og afgifter fra 1. ste oktober forrige år.

Kjøbesummen er akkorderet til 900 kroner, - hvilke ni hundrede kroner - betales kontant og skadesløst til sælgeren på bopæl i 11 juni termin - dette år.

Til bekræftelse med vore underskrifter vidnefast.

Mjesing den 4' de Maj 1900.

Som køber: I bestyrelsen for Mjesing - Forsamlingshus - Interessentskab.

J.P. Kristensen - Søren Rask Jensen - Hans Hessellund - Rasmus M. Vejs - Ole Peter Herskind, - alle af Mjesing.

Til vitterlighed om samtlige underskrifter.

Andreas Kristensen - Niels Bjerregård

SKJØDE

Da nu købesummen 900 kroner, - er berigtiget så skal den i foranstående kontrakt omhandlede ejendom matr. nr. 8'a af Mjesing, - skyldes at for hartkorn _ album - gammelskat 5 øre, - herefter tilhøre køberen Mjesing - Forsamlingshus - Interessentskab med de samme rettigheder, byrder og forpligtelser, - hvormed jeg har ejet samme, - alt som i kontrakten udvist og mit hjemmelsansvar efter loven.

Retsanmærkning over plovhavrepenge - bankhæftelse - vejservitut - samt om aftægt frafalder. Kort vedlægges.

Til bekræftelse med underskrift vidnefast.

pt. Skanderborg 14 juni 1901.

A. Spurmann - Laurs Nielsen - Th. Rasmussen Leth.

I henhold til Indenrigsministeriets skrivelse af 8. juni 1887, haves fra amtets side. - Intet med rette skjødes thinglæsning at erindre.

Århus - Stiftsamt 20. juni 1901.

E. - O.

At amtstueskatter for 2. termin 1900, af fornævnte ejendom er betalt, attesteres. Skanderborg - Amtsstue, den 21. juni 1901.

P. A. V.

N. Albech.

Som det fremgår af foran beskrevne skøde, må det heri nævnte hus før 1888 have været aftægtsbolig under gården matr. 8a-Nørrelund, nordvest for Mesing. Huset var ved købet ikke ret stort, og hvornår det er opført kan ikke besvares her. - (Men efter notat i 1808 var der 22 huse senere i 1859-25 huse i Mesing), - det er muligvis opført i denne tid.

Foruden at være forsamlingshus blev det også brugt som skolelokale. Der blev nemlig dengang fra den grundtvigianske retningside afholdt skole der. Efter nogen tids forløb blev det nødvendigt med en tilbygning. Huset kom til at bestå af en lille sal, en stue - som blev brugt til skoleundervisning, - samt et køkken og entre.

Forsamlingshuset anvendtes nu sådan til forsommeren 1933. På det tidspunkt

fandt en del af byens beboere, at huset ikke var tidsvarende - man ønskede en større udvidelse.

Den daværende bestyrelse der bestod af ældre folk, fandt ikke at det var nødvendigt; men på den næste generalforsamling mødte en del yngre mænd frem, som det lykkedes at blive valgt til bestyrelsen ved fælles hjælp. Bestyrelsen kom til at bestå af følgende personer: Kristian Skov Laursen (formand) - Ole Brandt - Klaus Andersen - Thorvald Jensen og Rasmus Veng.

Alle aktionærer i forsamlingshuset, samt resten af byens beboere, blev kaldt sammen til et møde. Her blev tanken om en ombygning forelagt. En stor del af de tilstedeværende var dengang også ejere af bysmedien. Derfor enedes man om at sælge den til den daværende bestyrer smed Niels Marius Nielsen.

Det indkomne beløb skulle være start-

kapital til ombygningen, – man håbede resten kunne klares ved fælles hjælp. Salgssummen fik bestyrelsen rådighed over. Der blev enighed om, at skovejere skulle levere tømmer, og gård-samt husejere skulle levere sten og grus til opførelsen. Andre beboere skulle præstere et stykke arbejde ved nedrivning og ombygning.

Efter nogen diskussion blev udkastet vedtaget og arbejdet kunne påbegyndes.

Var interessen for byggeriet ikke stor fra starten, blev den det i hvert fald efterhånden. Til sidst var alle i byen med.

De unge piger, der ikke havde haft lejlighed til at deltage i arbejdet skænkede en talerstol. Dette smittede. Beboerne gik sammen i hold og gav flag-gardiner, service med mere. Ved indvielsen var forsamlingshuset fuldt monteret.

Resultatet blev, at d. 21-9-1933 kunne det nye murstensbyggede forsamlingshus tages i brug ved en stor fest.

I en årrække virkede forsamlingshuset efter forventning, men som aktiviteterne tog til, begyndte det atter at være for lille. I 1949 var den sydlige gavl af kaffestuen begyndt at skride ud og andre reparationer trængte sig på. Derfor besluttede den daværende bestyrelse på en generalforsamling at fremlægge forslag til

en modernisering. Efter en livlig debat blev forslaget vedtaget og det blev pålagt bestyrelsen at skaffe faste tilbud til arbejdet ud fra de vedtagne beslutninger.

På en ekstra generalforsamling d. 16-1-1950 fremlægges byggeprogram, der bestod af:

Tilbygning af scene i salens vestende. Hovedindgang forandret ved balkonens nedtagning – der laves toilet og garderobe i gangen.

Forlængelse af kaffestuen og lave bagindgang med en trappe til en værtslejlighed ovenpå.

Gårdtoilet fjernes – samt reparation af brændehuset og andre ind- og udvendige småreparationer.

Skødet bringes i orden på det før denne tid købte jordareal.

Alle forslag blev vedtaget. Byggesummen udgjorde 19.537 kr., der finansieredes ved et lån i Sparekassen på 25.000 kr.

For et par år siden skulle forsamlingshuset i Mjering nedlægges, men det modvillige berge sig.

Formanden for ungdomsforeningen Thorvald Jensen havde tilbudt at give et beløb op til 3000 kr. til byggearbejdet.

Efter at byggeriet var færdigt blev der afholdt indvielsesfest d. 26-11-1950 med tombola og dans. Den daværende formand Holger Rasmussen havde inden festen indkøbt små aflange borde med plads til 6 prs. hos restauratør Olsen i den nedlagte Skanderborg Søpavilion.

Herefter mente man – ligesom i 1933 – at der kunne gå mange år inden større udgifter trængte sig på. –

Men ak – således skulle det ikke gå.

Her i denne beretning skal kun nævnes de største forandringer forsamlingshuset har gennemgået ifølge protokollen.

I 1952 bliver kakkelovnen i salen repareret og der isættes en serveringslem fra køkken til kaffestue.

I 1953 forlanger amtslæge Vingård og politifuldmægtig Junglev salen, gang og garderobe behandlet for afsmitning. Paneler i kaffestuen og ny køkkenbordsplade samt lamper monteres.

Der bliver påsat plader i salen i 1954, og desuden afholdt tombola, der giver et overskud på 768 kr.

I 1955 lejes kaffestuen af sognerådet for 600 kr. Den skal bruges til skolestue. Der opstilles cykelstativer og opsat 3 nye kupler i salen.

I 1960 stopper skoleundervisningen i

huset p.g.a. kommunesammenlægningen. Samme år installeres centralvarme i salen og lagt nyt gulv i gangen.

I foråret 1967 bliver forsamlingshuset og borgerforeningen sluttet sammen økonomisk. Året efter etableres der gadebelysning over hele byen.

I 1969 isættes ny fordør og vinduer til gadesiden og taget repareres.

I 1970 erhverves jord til have og parkeringsplads.

I 1974 var der beboermøde om nedlæggelse af forsamlingshuset. Det blev afvist.

I 1976 bevilger kommunen 8000 kr. til vedligeholdelse. Der købes nye borde til salen.

I 1978 fritages huset for kloakanlægget, der overgår til kommunen. Der bygges nyt køkken i 4 m bredde ud mod gården. Det gamle køkkenareal lægges til kaffestuen. Der etableres nyt toilet og baggang i den sydvendte gavl af kaffestuen. Hele ombygningen kostede 58.000 kr. Kommunen støttede med 10.000 kr.

Herudover indsamles frivillige bidrag og der ydes en stor indsats af bestyrelsen og støtterne bag forsamlingshuset.

I 1980 indsættes nyt oliefyrtøj og der hulmurisoleres. Brugsens udlejningsporcelæn købes for 9000 kr.

Et par år senere monteres termoruder

overalt for 23.000 kr. på frivillig basis af Kjeld Klemmensen, der var medlem af bestyrelsen. Kommunen yder et tilskud på 10.000 kr. Senere afholdes stor fest med spidstegte gris.

Fredag d. 16-9-1983 blev der forøvet groft hærværk i forsamlingshuset af et par unge mænd fra klubben »Spidserne« i Skanderborg. Efter endt reparation afholdt Mesing forsamlingshus 50 års jubilæum d. 12.-11-1983 i anledning af det store nybyggeri i 1933.

Den 21. sept. 1988 havde Mesing haft forsamlingshus i 100 år.

Ved en reception mødte gæster frem med forskellige gaver. Aksel Brandt medbragte gamle velbevarede papirer, som han havde fundet på sin fødegård »Arnelund«. Der var nogle fra forrige århundrede, samt de originale tegninger over forsamlingshusets ombygning i 1933.

Sammen med et stort arealkort over Mesing sogn fra 1800-tallet er de indsat i glas og ramme og ophængt i salen.

Et værdigt minde til glæde og oplysning for fremtidens gæster i forsamlingshuset.

Frit efter Michael Sørensen's fyldige beretning om Mesing Forsamlingshus, med nødvendige forkortelser.

Forsamlingshusets formænd gennem tiderne.

1933 Kristian Skov Laursen

1949. Holger Rasmussen

1952. Marius Vinther Christensen

1954. Gunnar Andersen

1956. Åge Jensen

1958. Jens Ivar Kirkegård

1960. Peter Leth

1971. Tage Rasmussen

1973. Erik Jensen

1974. Fin Forman

1978. Margith Kirkegård

1979. Victor Pedersen

1980. Keld Clemmensen

Værter gennem tiderne.

Fra 1933 til 1949 – kun serverings værter.

Gudrun og Otto Andreassen – Magda Nielsen, Smediekone.

Fra 1949, fast bosiddende værtpar.

1949. Elmar Jensen og hustru

1953. Marie og Kristian Kristensen

1965. Grethe og Børge Frederiksen

1967. Irma og Verner Jensen ?

1971. Jens Jensen Nutshorn og hustru

1972. Anna Marie og Jens Haugård Sørensen

1973. Ove Holm Nielsen – (kun 3 måneder)

1973. Enok Jensen
(Og siden ingen faste værter)

Lejligheden har været udlejet til forskellige siden.

Jeksen forsamlingshus

Det er kun minder, der kan fortælle om det samlingspunkt for beboerne i Adslev og Jeksen, der hed Jeksen Forsamlingshus. Historien om Jeksen Forsamlingshus, er et resumé af en Forhandlingsprotokol. Protokollen indeholder vedtægter for Jeksen Forsamlingshus, godkendt d. 15. april 1894. Protokollen indeholder også en liste over de beboere i Adslev og Jeksen, der med et aktiebeløb i størrelses orden 5-10-15-20 og en enkelt 100 kr. ialt 55 aktionærer kr. 1000 ialt. I protokollen er der også

noteret at huset er bygget i 1889. Der er ikke nævnt hvor initiativet er kommet fra, og hvem der har opført huset. Formålet med forsamlingshuset var at fremme sund og god oplysning, ved at lade afholde oplæsning og foredrag, såvel af folkelig som velgørende art, vedtægternes § 1.

I § 2: står at huset kan benyttes til selvkøbelige sammenkomster med dans både af ældre og yngre.

Vedtægternes § 4: Generalforsamling afholdes hvert år i april måned, og kunne gøres gennem skolebørnene i Jeksen

og Adslev skoler.

Protokollen indeholder ikke mange oplysninger om husets drift. Der er indført at generalforsamlingen har været afholdt, og hvem der er valgt til bestyrelsen. I 1906 har Jeksen Skole fået lov til at bruge salen til gymnastik.

I 1919 blev aktionærene bedt om at indbetale et beløb i forhold til deres aktie, til istandsættelse af inventar og for at få indlagt vand i forsamlingshuset, tilslutningsafgift 5.00 kr.

I 1927 besluttede generalforsamlingen at tilkøbe et mindre jordstykke på 242 kv. alen, for en pris 110 kr. 50 øre. I forbindelse med det jordkøb blev indkørslen flyttet fra syd for S. Skou's ejendom, nu Allegade 3, til nord for nævnte ejendom langs med skel til A. Jensen's ejendom »smeden« Allegade 7. I samme år blev der foretaget en tilbygning, på 7 alen i længden og 12 alen i bredde, pris kr. 2.100. Tilbygningen skal indeholde nyt køkken og gaderobe. Udgifter finanseres ved aktietegning i Adslev sogn.

Det fremgår af protokollen at bestyrelsen besluttede at afholde fugleskydning, i sommeren 1931 på en plads i skoven ved Melballegården. Konerne kom med madkurv til frokost, hvorefter de stod for festen om aftenen i forsamlingshuset, det arrangement var en begivenhed frem til først i halvtredserne.

På en generalforsamling i oktober 1941 blev der besluttet, at foretage en ny tilbygning, med nyt køkken og gardero-

be, det gamle køkken og garderobe indgår som kaffestue pris kr. 3.500.

Huset blev flittig brugt af sognets beboere, der var dilitant, juletræsfest for børnene, som lærerne ved Adslev og Jeksen forestod, fastelavnsdrengenes fest, der var høstfest, en aften for sognets bønder og deres medhjælper, byens smed var inviteret som æresgæst, en tak for at holde høstmaskinerne i gang. Sognets præst holdt høsttalen. 2 aften var for børnene.

Der var også danseskole for børn, fra sidst i tyverne og frem til midt i fyrrerne med Muremester Hans Hansen, Jeksen, som danselærer, hvorefter Dreyers Danseskole overtog undervisningen for børn, for voksne om aftenen, de skulle jo lære at danse moderne.

I sommeren 1945 var der indkvarteret 40-50 tyske flygtninge, især unge koner og børn.

Huset har ikke haft en vært. I mange år forestod Karoline »Bendix« og Mary Damgaard kaffebygningen når der var fest, senere tog Viola Jensen fat sammen med Mary. De sidste år huset fungerede var det Leo og Karen Madsen »Hotellet«, Karen tog sig af »Madam Blå«, Leo solgte is, slik og sodavand.

Det sidste der blev afholdt i forsamlingshuset, var nok Børnenes Juletræ 3 die juledag 1963.

I årene herefter brugte Kommunen det som husvildebolig frem til 1972.

På det tidspunkt blev husets endeligt beseglet ved tvangsauktion.

Mikael Jeppesen

77-årigt forsamlingshus hjemsted for rotter

Men nu går bygningen til tvangsauktion, fordi amtsstueskatten
ikke er betalt

30-11-1971

HORNING — Nu ser det ud til, at beboernes ønske går i opfyldelse i Jeksen, så man nu endelig kommer af med byens forsamlingshus, der i flere år har stået i forfalden stand og uegnet til menneskelig benyttelse, men til gengæld et yderst yndet tilholdssted for omstrejfende rotter.

Der blev sidst holdt generalforsamling om forsamlingshuset i november 1967, for øvrigt den første i syv år hvor der deltog en smes interesserede, men heraf var kun fire aktionærer, alle øvrige var støtte-medlemmer i forsamlingshusets selskabsforening.

Generalforsamlingen var derfor ikke beslutningsdygtig. Der fandtes ikke vedtægter, og man anede ydermere ikke noget om antallet af aktionærer.

Ingen af den tre-mands bestyrel-

se, der mødte uden formand, var aktionærer, hvorfor de to fremmødte nedlagde deres mandat.

— Men nu skal det være slut, siger chauffør Aage Bach Pedersen, Jeksen, der er den eneste tilbageværende i bestyrelsen, og som i flere år har betalt de årlige afgifter, amtsstueskatten og afdragene på forsamlingshusets gæld i Andelsbanken, af sin egen lomme, da der i flere år ikke har været nogen kassebeholdning at tage af.

Amtsstueskatten er ikke blevet betalt, hvorfor den 77-årige forfaldne bygning nu går til tvangsauktion, men den vil kun blive solgt til nedrivning, og da der ikke er mere jord til ejendommen, end den hvorpå huset står, ventes der ikke at være større interesse for »stedet«.

Hvor meget andrager amtsstueskatten?

— Ca. 75 kr. Årligt og tilsvarende til Andelsbanken, hvor vi kunne fortsætte med at betale knap en smes år endnu, men da jeg ikke er aktionær og i sin tid er indvalgt i bestyrelsen af den daværende selskabsforening, har jeg ingen interesse i fortsat at betale, siger Aage Bach Pedersen.

Problemet med at komme af med den skæmmende bygning synes således at løse sig selv til alles tilfredshed. Der menes kun at være tre aktionærer tilbage, som ingen interesser har i ejendommen. Det har til gengæld en af naboerne, som uden tvivl vil være villig til at betale den tilbageværende gæld.

b a c h - j

Styrelsen for Egnsarkivet

i HØRNING KOMMUNE

Formand:

Svend Kannegaard Olsen, Højgårdsvej 15 tlf: 86 92 21 29

Næstformand:

Jørgen Christensen, Vidkærvej 34, Nr. Vissing tlf: 86 94 37 72

Sekretær:

Anna-Lise Jensen, Rosenvænget 85, tlf: 86 92 14 84

Styrelsesmedlemmer:

Martin Jeppesen, Kærvej 12 tlf: 86 92 35 85

Birte Gammelgaard, Søballevej 13, tlf: 86 95 02 08

Repræsentant fra kommunen:

Arne Vestergaard Andersen, Bodil Møllevej 4

ARKIVERNES ÅBNINGSTIDER:

Arkivet i Veng har åben den 1. torsdag i hver måned fra kl: 18.00 – 20.00, og ellers efter aftale med Peter Friis Kristiansen på tlf: 86 95 02 42

Arkivet i Hørning har åben hver den. 1. og 3. torsdag fra kl: 18.00 – 20.00, og man. – ons. – tors. fra kl: 10.00 – 14.00 og ellers efter aftale med Ejo B. Sørensen på tlf: 86 92 30 66.

Arkiverne holder lukket i juli måned.

Støtteforeningens medlemmer

Mikael Jeppesen,

Allegade 39, Jeksen, 8362 Hørning,

tlf. 86 57 12 03

Kirstine Christensen,

Vidkærvej 34, Nr. Vissing, 8660 Skanderborg,

tlf. 86 94 37 72

Anna Kannegaard Olsen,

Højgårdsvej 15, 8362 Hørning,

tlf. 86 92 21 29

Bodil Andersen,

Lupinvænget 3, 8362 Hørning,

tlf. 86 92 26 20

Victor Sejersen,

Fregerlevvej 43, 8362 Hørning

tlf. 86 92 10 64

Ejo B. Sørensen,

Lucernevænget 5, 8362 Hørning,

tlf. 86 92 35 46

Der er stadig plads til nye medlemmer i Støtteforeningen.

Kontingentet er kun 60 kr. pr. år.

Det er stadig muligt at købe årsskrifter fra årgang 1988 – 1998, og P.C. Nørgårds »Erindringer & Arvegods«.